

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-07-63S

СИЛАБУС SYLLABUS	Українська філософія: історія і сучасність Ukrainian philosophy: history and modernity	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK 11	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	03	Гуманітарні науки Humanities
Спеціальність Field of Study	034	Культурологія Cultural studies
Освітня програма Degree Programme	Креативна та цифрова культура Creative and Digital Culture	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Українська філософія: історія і сучасність» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-

професійною програмою «Креативна та цифрова культура» спеціальності 034 «Культурологія» денної та заочної форми навчання. Рівне. НУВГП. 2023. 11 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21004>

Розробник силабусу: *Наконечна Ольга Павлівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та культурології*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від " 1" вересня 2023 року

Завідувач кафедри: *Т.А.Шадюк, к. філос.н., доцент*

Керівник (гарант) ОП: *Т.А.Коберська, к. філос.н., доцент, доцент кафедри філософії та культурології*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2 від "12" жовтня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Н.Е. Ковшун д.е.н., професор*


Попередня версія силабусу 06–07–07S

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Українська філософія: історія і сучасність»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>«Креативна та цифрова культура»</i>
Спеціальність	<i>034 Культурологія</i>
Рік навчання, семестр	<i>2 3</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>14</i>

Практичні заняття:	18
Самостійна робота:	58
Курсова робота:	немає
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор	 <p>Наконечна Ольга Павлівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та культурології</p>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Наконечна_Ольга_Павлівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-0586-8103
Як комунікувати	https://o.p.nakonechna@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1878

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення з основними віхами виникнення і становлення української філософії як важливого складника самоусвідомлення національної духовної культури та визначення її місця в системі світової філософії й сучасного філософського процесу.

Мета дисципліни: ознайомлення студентів з історичним розвитком української філософії, її самобутністю, збереженням неперервності своїх традицій та сучасним тлумаченням філософських проблем; знайомство з визначними філософськими персоналіями через освоєння відповідних філософських ідей та концепцій; формування навиків аналітичного мислення і методологічної культури; прилучення до гуманістичного змісту філософської культури.

Завдання: формування висококультурних фахівців з національною самосвідомістю, що володіють навиками аналітичного та критичного мислення, методологічною культурою, гуманістичним світоглядом та здатністю до відкритого діалогу в інформаційному просторі сучасного буття.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1878>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумови вивчення забезпечують такі навчальні дисципліни: Історія філософії, Українська державність і культура, Міфологія, Традиційна культура українців.

Компетентності

*ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ФК1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
ФК4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, віртуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).
ФК5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.
ФК9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.*

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

*РН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
РН2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.
РН3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.
РН4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.
РН7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.
РН8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.
РН14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефахівцями.*

PH16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Формування та етапи розвитку української філософії

Теми лекційних занять:

Тема 1. Формування, етапи, особливості та риси української філософії.

Опис теми: розглядаються особливості формування української філософії, вплив християнізації Русі та ментальних характеристик українського народу на цей процес; обґрунтовуються основні методологічні підходи до розгляду історії української філософії; характеризуються особливості та основні риси філософської думки Київської Русі.

Тема 2. Філософсько-гуманістична думка українського Ренесансу (XVI-XVII ст.).

Опис теми: розглядаються філософські ідеї в духовній культурі України XIV–XVI ст. (агіографія, аеропагітика, неоплатонізм, ісихазм) та їх вплив на розвиток реформаційно-гуманістичних ідей XVI–XVII ст.; аналізуються філософські ідеї діячів Острозького культурно-освітнього центру.

Тема 3. Філософія у Києво-Могилянській академії.

Опис теми: розглядається еволюція філософської думки Києво-Могилянської академії; аналізуються основні філософські ідеї професорів КМА в проблематиці натурфілософії, гносеології, логіки, етики, метафізики; всебічно розглядається їх підхід до проблеми людини.

Змістовий модуль 2.

Теми лекційних занять:

Тема 4. Філософія Просвітництва (XVIII ст.). Г. Сковорода – засновник класичної української філософії.

Опис теми: розглядаються особливості класичної доби української філософії; аналізується еволюція поглядів і творчість Григорія Сковороди – засновника класичної доби в українській філософії: вчення про «три світи», «дві натури», «серце», вчення про нерівну рівність, сродну працю, щастя, самопізнання; розглядаються особливості пантеїзму, стихійної діалектики Г. Сковороди та його місце в історії української філософії.

Тема 5. Українська філософія XIX ст.

Опис теми: розглядається багатоманітна палітра ідей: університетська філософія, доба українського романтизму (пер. пол. XIX ст.), натуралістсько-позитивістська філософія (др. пол. XIX ст.); аналізується філософія П. Юркевич: вчення про ідею, «філософія серця», сутність філософії, проблема духовності. Увага приділяється філософським засадам романтизму М.Костомарова, П.Куліша, Т.Шевченка. Розглядається еволюція поглядів І.Франка, філософія мови О.Потебні.

Тема 6. Українська філософія XX ст. у контексті світової філософської думки.

Опис теми: розглядаються екзистенціально-світоглядна Київська школа (М.Бердяєв, Л.Шестов); філософія конкордизму В.Винниченка;

культурно-філософське піднесення 20-х років (С.Семковський, В.Юринець), ідеї романтичного вітаїзму М. Хвильового, філософія шестидесятників (П.Копнін та його послідовники: В.Шинкарук, І.Бичко, М.Попович, С.Кримський), антропокосмізм і теорія ноосфери В.І.Вернадського. Розробка проблем історії української філософії (Д. Чижевський, І. Мірчук). Проблеми нації, державотворення та філософії історії в творчості В. Липинського, Д. Донцова.

Тематика семінарських занять:

Семінарське заняття 1.

Формування, етапи, особливості та риси української філософії.

Семінарське заняття 2.

Філософсько-гуманістична думка українського Ренесансу (XVI-XVII ст.).

Семінарське заняття 3.

Філософія у Києво-Могилянській академії.

Семінарське заняття 4.

Філософія Просвітництва (XVIII ст.) в Україні.

Семінарське заняття 5.

Філософія Г. Сковороди.

Семінарське заняття 6.

Особливості української філософії XIX ст.

Семінарське заняття 7.

Університетська філософія XIX ст.

Семінарське заняття 8.

Українська філософія XX ст. Заняття 1.

Семінарське заняття 9.

Українська філософія XX ст. Заняття 2.

Форми та методи навчання

Методи навчання: Інтерактивні лекції, мультимедійні презентації, обговорення медійних матеріалів на філософську тематику, виклад проблеми з використанням першоджерел, навчальна дискусія, дебати, метод «малих груп», прес-конференція, аналіз і самоаналіз; технології викладання: рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет; система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/> Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань за ЄКТС.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- оцінка за доповідь на семінарському занятті;
- поточне тестування після вивчення кожного змістовного модуля;
- оцінка за опрацювання першоджерел, їх аналіз;

- модульні контрольні роботи;
- оцінка за самостійну роботу, постановку і вирішення проблемних завдань;
- підсумковий екзамен.

Результати вчасно пройденого проміжного контрольного тестування (**модуль 1, модуль 2**) можуть бути зараховані як підсумковий контрольний тест (екзамен). За бажанням студента покращити підсумкові результати курсу, оцінки за модулі можуть бути скасовані і студент має право скласти екзамен, де має змогу отримати максимальну кількість балів, яка дорівнює сумі балів за модулі.

Перелік критеріїв оцінювання:

- **60 балів** – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та самостійну роботу;
- **40 балів** – модульний контроль, який складається з двох модулів (**МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів**).

Усього **100 балів**. Підсумковий контроль – **екзамен**.

Критерії оцінювання, детальний розподіл балів та шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1878>

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за виконання самостійної роботи (до 8 балів), участь у конференціях, круглих столах, конкурсах есе (до 10 балів).

Два модульні контролю проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle через ННЦНО. Кожний модульний контроль містить по 30 запитань різного рівня складності: перший рівень – 20 запитань по 0,4 бала, другий рівень – 6 запитань по 1 балу, третій рівень – 4 запитання по 1,5 бали. Усього – 20 балів за кожен модуль. Оцінка автоматично генерується в середовищі Moodle, фіксується викладачем в електронному журналі дисципліни і контролюється деканатом.

Для забезпечення об'єктивного оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами. Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdzili/navch-nauk-tsentrnezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Рекомендована література

1. Базова

1. Горський В. С. Біля джерел [Текст] : нариси з історії філософської культури України / В. С. Горський. - К. : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2006. - 257 с.
2. Історія української філософії: Навчальний посібник / Русин М. Ю., Огородник І. В. та ін. / – Київ: ВПЦ "Київський університет", 2008. 591 с.
3. Україна: філософський спадок століть. Хроніка-2000. – Київ, 2000. № 37-38, 39-40.

2. Допоміжна

1. Горський В.С. Філософія в українській культурі (методологія та історія). – Київ, Центр практичної філософії, 2001. Історія філософії України. Хрестоматія: Навч. посіб. / Упор. М.Ф. Тарасенко, М.Ю. Русин, А.К. Бичко. – Київ: Либідь, 1993.
2. Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії. – Київ: Києво-Могилян. акад., 2008.
3. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. – Мюнхен-Львів., 1995.
4. Людина і довкілля. Антологія: У 2 кн. Кн.2. – Київ.: Заповіт, 1995.

5. Наконечна О.П. Концепт філософської культури у контексті самовизначення української і російської філософії. Російська філософія : історія, методологія, життя. Вісник товариства російської філософії при українському філософському фонді. Вип.10. Київ, 2011 С.135-141.
6. Сковорода Г. Твори. У 2-х томах. Київ,1994. Т. I-2.
7. Табачковський В.Г. У пошуках невтраченого часу (Нариси про творчу спадщину українських філософів-шестидесятників). – Київ: Вид. ПАРАПАН, 2002.
8. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – Київ: Книга, 2005. – 528 с. / [Електронний ресурс]. – режим доступу <https://kafedrafil.files.wordpress.com/2012/09/kremen.pdf>
9. Чижевський Д. Нарис з історії філософії на Україні. Київ, 1992.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Цифровий репозиторій Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова. Тема: «Філософія» / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://eprints.kname.edu.ua/view/subjects/d=5F6.html>
2. Електронний каталог бібліотеки філософського факультету Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка / [Електронний ресурс]. – режим доступу http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/6/6
3. Методичні матеріали факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.philosophy.onu.edu.ua/newsite/method.htm>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру щодо філософських, морально-естетичних, суспільно-історичних проблем сучасного українського соціуму, практичного вирішення проблем у сфері професійної діяльності; можуть залучатися до участі у конкурсі есе, філософській олімпіаді, написання наукових тез і статей з тематики курсу та до участі у міжнародних, всеукраїнських конференціях та олімпіадах.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність аналітично мислити, уміння слухати і запитувати, висловлювати власну думку; взаємодія та комунікація з людьми на основі моральних принципів; навички ефективної роботи у колективі, уміння всебічно оцінити ситуацію та приймати обґрунтовані рішення; здатність організовувати командну роботу над проектом, залагоджувати конфлікти; загальнокультурна грамотність.

Дедлайни та перескладання

Усі завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін (14 днів від дня проведення лекційного чи практичного заняття). Під час виконання письмових та тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними). У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних рекомендацій, розміщених на навчальній платформі Moodle. Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування студентами навчальних занять відповідно до Порядку про вільне відвідування студентами навчальних занять в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>. Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП <https://exam.nuwm.edu.ua/>.

Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП
<http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/1/4273.pdf>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> Зокрема можуть самостійно проходити онлайн-курси на таких навчальних платформах, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших, для наступного перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Документи з Академічної доброчесності викладені на сайті університету

<http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Здобувачі зобов'язані дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП, який встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в університеті, та якими вони мають керуватися у своїй діяльності:

<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/1/Кодекс%20честі%20студентів%20зах.pdf>.

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Принципи доброчесності у НУВГП та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями відділу якості освіти НУВГП.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/vyo>

Вимоги до відвідування

Пропущенні заняття з навчальної дисципліни відпрацьовуються шляхом самостійного виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Завдання розміщені на навчальній платформі Moodle. Студент може звернутись безпосередньо до викладача з приводу отримання індивідуальних завдань або з використанням зазначених засобів комунікації та отримати он-лайн консультацію через систему Google Meet.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно в навчальних цілях з даної дисципліни.

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА



документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1353 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECR.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000807E2D0054327D00